

Odhalené komparatívne výhody Slovenska pri prenikaní na zahraničné trhy¹

Elena Kašťáková²

Revealed Comparative Advantages of Slovakia in Penetrating Foreign Markets

Abstract

The paper focuses on assessment of the current development of foreign trade of Slovakia and through the presence of comparative advantage Slovakia will become the most important export commodities with a comparative advantage in penetrating foreign markets. Slovakia belongs to highly open economies, because of its heavy dependence on foreign trade and considerable sensitivity to the global economic environment. SR is a small internal market, which is unable to cover the raw material requirements and the Slovak economy and is substantially dependent on the export of domestic production to foreign markets. The importance of third countries for the development of foreign trade is considerable.

Key words

Slovakia, foreign trade, comparative advantages, foreign markets

JEL Classification: F21, F14

Úvod

Vývoj zahraničného obchodu Slovenskej republiky (SR) bol už v minulosti výrazne ovplyvnený historickými, ekonomickými a politickými faktormi či už prvej Československej republiky, spoločnej socialistickej republiky po druhej svetovej vojne a neskôr aj federatívnej od roku 1989. Po celé toto obdobie výroba na Slovensku bola charakteristická vysokou výrobnou náročnosťou a nedostatočnou finalizáciou výroby, ktorá bola značná pre Česko. Po roku 1989 Slovensko prijalo (ešte v rámci ČSFR – Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky) stratégiu hospodárskej reformy, ktorej procesy slúžili na urýchlenie vytvorenia systémových podmienok na vybudovanie trhovej ekonomiky.

Prvými najradikálnejšími a zároveň aj najrizikovejšími opatreniami ekonomickej reformy v procese transformácie slovenskej ekonomiky a spoločnosti boli: uvoľnenie cenovej politiky, zrušenie monopolu zahraničného obchodu, nasledujúca liberalizácia a s tým súvisiace zavedenie vnútornej konvertibility československej koruny.

Slovensko je krajinou, ktorá je značne závislá od medzinárodnej výmeny tovaru. Rozvinutá priemyselná výroba na jednej strane potrebuje suroviny (z vlastných zdrojov

¹ Daný príspevok je výstupom z výskumných projektov: VEGA 1/0391/13 *Význam tretích krajín pre strategické rozvojové zámery EÚ v pokrízovom období (s implikáciami pre slovenskú ekonomiku)*.

² doc. Mgr. Elena Kašťáková, PhD.; Ekonomická univerzita v Bratislave, Obchodná fakulta, Katedra medzinárodného obchodu, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava; E-mail: elena.kastakova@euba.sk

sú minimálne), na druhej strane je nútená v zahraničí hľadať odbyť pre svoje produkty.

Významným ukazovateľom ekonomického rastu ovplyvňujúcim v značnej miere efektívne fungovanie celej ekonomiky je pozitívny vývoj samotného zahraničného obchodu. V hospodárstve SR má zahraničný obchod významné postavenie, pretože sa vo veľkej miere podieľa na ekonomickom raste krajiny, tvorbe hrubého domáceho produktu a zároveň tvorí podstatnú časť devízových príjmov štátu. Jedným zo základných cieľov hospodárskej politiky SR je zvýšiť ekonomickú výkonnosť a konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky. V danej skutočnosti je zahraničný obchod významným nástrojom na dosiahnutie takéhoto cieľa. (Drieniková & Zubaľová, 2013)

Slovensko sa zaraďuje medzi vysoko otvorené ekonomiky z dôvodu silnej závislosti od zahraničného obchodu a značnej citlivosti na svetové hospodárske prostredie. Exportná výkonnosť slovenskej ekonomiky (meraná podielom vývozu výrobkov a služieb na HDP) v roku 2013 dosiahla 98 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástla iba o 0,3 %. Dovozná náročnosť (podiel dovozu výrobkov a služieb na HDP) sa zvýšila o 5,4 % a dosiahla 91 %. Otvorenosť slovenskej ekonomiky (podiel zahraničného obchodného obratu na HDP) dosiahla v roku 2013 hodnotu 189 % (NBS, 2015). Tento ukazovateľ potvrdzuje vysokú úroveň vonkajšej otvorenosti slovenskej ekonomiky, ktorá bola tretia najvyššia v rámci EÚ. Vyššiu mieru otvorenosti ekonomiky ako Slovensko vykázali už len Luxembursko a Írsko. V porovnaní s rokom 2012 sme si o priečku polepšili na úkor Malty, ktorá sa prepadla z druhého až na piate miesto.

Ďalším dôležitým faktorom ovplyvňujúcim význam zahraničného obchodu pre slovenské hospodárstvo je, že SR je malý vnútorný trh, ktorý nie je schopný pokryť surovinové a materiálové požiadavky slovenského hospodárstva a zároveň je značne závislý od umiestňovania domácej produkcie na zahraničných trhoch.

1 Metodika práce

Cieľom daného príspevku je preskúmať súčasný vývoj zahraničného obchodu Slovenska a na základe odhalenej komparatívnej výhody Slovenska stanoviť najvýznamnejšie exportné komodity s komparatívnymi výhodami pri prenikaní na zahraničné trhy.

Na dosiahnutie cieľa sa využili viaceré teoretické metódy, ktoré boli použité vo forme všeobecných metód (abstrakcie, analýzy, syntézy, dedukcie a indukcie). Zároveň sa v práci využili aj empirické metódy, hlavne metódy odhalenej komparatívnej výhody a komparácie pre porovnanie krajiny a skúmaných komodít a dosiahnutých výsledkov. Na sprehľadnenie údajov o zahraničnom obchode boli využité špeciálne metódy, a to hlavne exaktné či grafického zobrazenia.

Komparatívne výhody jednotlivých odvetví národnej ekonomiky umožňuje identifikovať analýza odhalených komparatívnych výhod. Komparatívne výhody sú tak merané prostredníctvom niekoľkých typov indexov, ktoré dokážu odhaliť schopnosť jednotlivých hospodárskych odvetví uplatniť svoje produkty na zahraničných trhoch. Známy je index odhalených komparatívnych výhod (*Revealed Comparative Advantage* – RCA), ktorý je v kategórii zahraničného obchodu najčastejšie používaným ukazovateľom špecializácie krajín v jednotlivých komoditných skupinách (Obadi, 2004).

Balassov index RCA je definovaný ako podiel exportu vybranej krajiny v určitej komoditnej skupine na celkovom exporte tejto krajiny k podielu svetového exportu v danej komoditnej skupine na celkovom exporte sveta. Vychádza teda výlučne z údajov o exporte – exporte v danej komoditnej skupine, celkového exportu krajiny a svetového exportu. Indikuje pritom pomer medzi špecializáciou vybranej krajiny a špecializáciou inej krajiny, resp. referenčnej skupiny krajín, v tomto prípade sveta.

$$RCA = \left(\frac{X_{ic}}{\sum X_c} \right) / \left(\frac{X_{iw}}{\sum X_w} \right) \quad (1)$$

kde platí, že:

X_{ic}	export krajiny c v komoditnej skupine, resp. sektore i,
$\sum X_c$	celkový export krajiny c,
X_{iw}	svetový export v komoditnej skupine i,
$\sum X_w$	celkový svetový export.

Formulácia výsledku je, samozrejme, závislá od dosiahnutej hodnoty indexu. Existenciu komparatívnych výhod krajiny pri exporte v danej komoditnej skupine naznačuje hodnota ukazovateľa RCA väčšia ako 1. Pokiaľ je index danej komoditnej skupiny menší ako 1, ide o komparatívnu nevýhodu (Vokorokosová, 2004). Indikuje, že v danej komodite exportuje krajina menej, ako je priemer za referenčnú skupinu.

Pre ešte detailnejšiu identifikáciu odhalenej komparatívnej výhody rozdelili Hinlopen a Marrewijk (2000) možné hodnoty indexu do štyroch kategórií (a-d) určujúcich jej veľkosť, resp. intenzitu:

- $0 < RCA \leq 1$ žiadna komparatívna výhoda,
- $1 < RCA \leq 2$ slabá komparatívna výhoda,
- $2 < RCA \leq 4$ stredne silná komparatívna výhoda,
- $4 < RCA$ silná komparatívna výhoda.

Pre tento výskum nám slúžila ako zdroj štatistika Štatistického úradu SR, ktorá poskytovala údaje slúžiace na analýzu zahraničného obchodu SR a UN Comtrade Database (International Trade Statistics Database). Tovarová štruktúra zahraničného obchodu bola klasifikovaná podľa harmonizovaného systému HS12.

2 Výsledky a diskusia

Vstupom Slovenska do EÚ došlo k zmenám vo vývoji zahraničného obchodu a zahraničnoobchodných vzťahov SR. Slovensko začalo uplatňovať princípy spoločnej obchodnej a poľnohospodárskej politiky EÚ a v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), ale aj vo vzťahu k nečlenským krajinám došlo k rozšíreniu voľného trhu pre slovenských exportérov. Vstupom do EÚ sa vo veľkej miere upravili aj zmluvné, aj autonómne zahraničnoobchodné vzťahy SR. Dovoz tovaru z tretích krajín podlieha colným sadzbám EÚ, buď všeobecným, zmluvným, alebo preferenčným, vo výške stanovenej Spoločným colným sadzovníkom EÚ, ktorý je dostupný v systéme TARIC. Všeobecné sadzby sú najvyššie a vzťahujú sa na tovary bez krajiny pôvodu alebo ak sa na danú krajinu nevzťahujú zmluvné a preferenčné colné sadzby. Zmluvnými sadzbami je však zaťažovaný dovoz iba z niektorých vyspelých mimoeurópskych členských krajín WTO (Kašťáková & Ružeková, 2014). Pre ostatné teritória platia výhodnejšie, prefe-

renčné colné sadzby. Vývoj zahraničného obchodu SR v období po vstupe do EÚ je podrobne zobrazený v tabuľke 1.

Tab. 1 Zahraničný obchod SR v rokoch 2005 – 2014 (v mld. eur)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ex.	35,5	37,7	47,2	49,5	39,7	48,3	56,4	62,1	64,4	64,8
Im.	37,7	40,4	47,9	50,3	38,8	47,5	54,0	58,6	60,1	60,2
Ob.	73,2	78,1	95,1	99,8	78,5	95,8	110,4	120,7	124,5	125,0
Sal.	-2,2	-2,6	-0,7	-0,8	0,9	0,8	2,4	3,5	4,3	4,6

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MH SR (2015)

Od vstupe SR do EÚ po rok 2008 náš zahraničný obchod rástol v priemere o 13,3 %. V roku 2009 došlo k poklesu takmer o 21,3 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom, čo bolo spôsobené stagnáciou svetového hospodárstva a dôsledkami globálnej finančnej a hospodárskej krízy, ktorá v menšej miere pretrváva až dodnes. Naopak od roku 2010 slovenský zahraničný obchod rástol v priemere o 9,23 %. Dynamika slovenského vývozu v sledovanom období dosahovala v priemere 10,8-percentný nárast, ktorý bol väčší ako tempá rastu slovenského dovozu, ktoré dosahovali v priemere 8,83 % v danom období. Poklesy dovozu, ale aj vývozu SR boli zaznamenané v roku 2009. V roku 2014 export narástol iba o 1 % a import o 0,4 % v porovnaní s rokom 2013 (MH SR, 2015).

Po celé obdobie od vstupe SR do EÚ až po rok 2008 bolo saldo slovenského zahraničného obchodu pasívne (pozri tabuľku 1). Najväčšie pasívum bolo zaznamenané v roku 2006 (-2,6 mld. eur). Tento fakt bol spôsobený vplyvom juhokórejských investícií do automobilového a elektrotechnického priemyslu v SR (hlavne KIA a SAMSUNG). Od roku 2007 nastal výrazný nárast slovenského exportu, čo sa pozitívne odrazilo aj na našom salde a v roku 2009 dosiahlo kladnú hodnotu, ktorú si úspešne udržalo aj v ostatných rokoch. Tieto skutočnosti boli ovplyvnené veľkým nárastom exportu tovarov elektrotechnického a automobilového priemyslu na Slovensku.

2.1 Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu SR

Vstupom SR do EÚ došlo k postupným zmenám v teritoriálnej štruktúre zahraničného obchodu. Ostatných 8 rokov sa našimi najvýznamnejšími partnermi v oblasti vývozu stali krajiny EÚ, ktorých podiel sa na celkovom slovenskom vývoze v roku 2014 zvýšil o 2,6 % v porovnaní s rokom 2013 a tvoril 84,1 % (MH SR, 2015). Dovoz z krajín EÚ sa v danom roku takisto zvýšil o 2,9 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom a tvoril 63,7 % z celkového dovozu SR. Ďalším javom ovplyvňujúcim teritoriálnu štruktúru zahraničného obchodu SR bolo, že Slovensko vstupom do EÚ stratilo výhody, ktoré mu v rámci Všeobecného systému preferencií (GSP) pre rozvojové krajiny jednostranne poskytovali USA, Kanada a Japonsko. Tento fakt sťažil prístup slovenského tovaru do týchto teritórií, čo sa odzrkadlilo aj na dynamike rastu vývozu SR do USA, najmä poklesom exportu automobilov (Volkswagen Touareg).

Už od vstupe Slovenska do EÚ prvé tri priečky najvýznamnejších obchodných partnerov patria: Nemecku, Česku a Rusku. Ostatné pozície sa odvíjajú od samotného vývoja zahraničného obchodu. Medzi najvýznamnejších obchodných partnerov SR

v roku 2014 patrili: Nemecko s podielom 18,6 % na celkovom zahraničnom obchode SR, Česko (11,7 %), Poľsko (6,5 %), Rusko (5,6 %), Maďarsko (5,4 %), Čína (4,8 %) a Rakúsko (4,4 %) (MH SR, 2015).

Medzi najvýznamnejších obchodných partnerov v oblasti slovenského vývozu patria takmer všetky krajiny EÚ. V roku 2014 popredné miesta už takmer tradične patrili: Nemecku, Česku, Poľsku, Rakúsku a Maďarsku, čo bolo hlavne spôsobené vývozom elektrotechniky a automobilov. Podrobný prehľad najvýznamnejších obchodných partnerov SR vo vývoze v roku 2014 je znázornený v tabuľke 2.

Tab. 2 Najvýznamnejší obchodní partneri SR vo vývoze v roku 2014 (v mil. eur)

Krajina	Objem	Podiel (v %)	Index 2014/2013 (%)
1. Nemecko	14 331,9	22,1	107,0
2. Česko	8 294,3	12,8	95,7
3. Poľsko	5 199,7	8,0	98,2
4. Rakúsko	3 966,7	6,1	99,7
5. Maďarsko	3 954,8	6,1	97,2

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MH SR (2015)

V období od roku 2004 do roku 2014 naším najvýznamnejším partnerom v oblasti dovozu už tradične bolo na prvom mieste Nemecko. Česko si v roku 2014 polepšilo a obsadilo druhú priečku a Rusko kleslo na tretie miesto. Južná Kórea si svoju pozíciu upevnila vplyvom investície KIA a SAMSUNG, keď zo siedmeho miesta v roku 2004 postúpila na štvrté. Podrobný prehľad najvýznamnejších obchodných partnerov SR v dovoze v roku 2014 je znázornený v tabuľke 3.

Tab. 3 Najvýznamnejší obchodní partneri SR v dovoze v roku 2014 (v mil. eur)

Krajina	Objem	Podiel (v %)	Index 2014/2013 (%)
1. Nemecko	8 947,0	14,9	94,6
2. Česko	6 284,7	10,4	96,3
3. Rusko	4 913,4	8,2	80,0
4. Južná Kórea	4 645,1	7,7	104,5
5. Čína	4 379,3	7,3	84,7

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MH SR (2015)

Po celé sledované obdobie malo Slovensko s krajinami EÚ kladné saldo zahraničného obchodu a, naopak, s Ruskom a s krajinami juhovýchodnej Ázie, ako sú: Čína, Južná Kórea, Japonsko, Malajzia, Taiwan a India, pasívnu bilanciu zahraničnoobchodnej výmeny.

2.2 Komoditná štruktúra zahraničného obchodu SR

V roku 2014 sa zo Slovenska vyviezol tovar v hodnote 64 800,1 mil. eur, čo je v porovnaní s rokom 2013 o 1 % viac. Takmer 45,9 % vývozných produktov pripadlo na vozidlá a ich súčasti a elektrotechnické tovary. Ďalšou významnou skupinou tovarov

boli kotly a spojárske výrobky a zariadenia, ktorých podiel bol 12,3 % z celkového slovenského vývozu. Dôležitú úlohu zohrávali aj nerastné palivá a minerálne oleje s podielom 4,8 % a železo a oceľ s 4,7 percentným podielom na celkovom vývoze SR (MH SR, 2015).

Vývoz poľnohospodárskych a potravinárskych produktov (kapitoly 1 – 24 harmonizovaného systému) dosiahol hodnotu 2 749,4 mil. eur pri medziročnom poklese o 14,5 %. Podrobná komoditná štruktúra zahraničnej tovarovej výmeny najvýznamnejších komodít v oblasti vývozu Slovenska v roku 2014 je znázornená v tab. 4.

Tab. 4 Najvýznamnejšie vývozné komodity SR v roku 2014 (v mil. eur)

Kapitoly colného sadzobníka	2014	Podiel (v %)	In. 14/13 (v %)
87 Vozidlá a ich súčasti	16 177,6	25,0	102,7
85 Elektrické stroje a zariadenia	13 570,4	20,9	101,8
84 Stroje a zariadenia	7 956,2	12,3	103,0
27 Nerastné palivá, oleje	3 076,2	4,8	85,8
72 Železo a oceľ	3 067,0	4,7	97,1
Celkový vývoz SR	64 800,1	100,0	101,0

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MH SR (2015)

V roku 2014 do SR sa doviezol tovar v hodnote 60 152,2 mil. eur, pri medziročnom náraste o 0,4 %. Slovensko najviac dovážalo elektroniku a elektrotechniku s 18,8-percentným podielom na celkovom dovoze. Potom nasledovali: vozidlá a ich súčasti (12,9 %); kotly, stroje a iné zariadenia (11,9 %) a nerastné palivá s 10,5-percentným podielom. V sledovanom období dovoz poľnohospodárskych a potravinárskych produktov (kapitoly 1 – 24 harmonizovaného systému) dosiahol hodnotu 3 787,4 mil. eur, čo predstavovalo o 2,8 % menej ako v roku 2013 (MH SR, 2015). Prehľad najvýznamnejších dovozných komodít SR v roku 2014 je znázornený v tabuľke 5.

Tab. 5 Najvýznamnejšie dovozné komodity SR v roku 2014 (v mil. eur)

Kapitoly colného sadzobníka	2014	Podiel (v %)	In. 14/13 (v %)
85 Elektrické stroje a zariadenia	11 303,6	18,8	100,7
87 Vozidlá a ich súčasti	7 786,4	12,9	107,7
84 Stroje a zariadenia	7 187,7	11,9	105,2
27 Nerastné palivá, oleje	6 342,0	10,5	80,4
90 Prístroje optické, meracie	2 478,0	4,1	98,5
Celkový dovoz SR	60 152,2	100,0	100,4

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov MH SR (2015)

2.3 Odhalené komparatívne výhody slovenského exportu

Vývoz 25 hodnotovo najvýznamnejších vývozných komodít SR dosiahol v roku 2013 hodnotu 58 130,8 mil. eur s podielom 90,6 % na celkovom vývoze SR. Podrobný prehľad 25 najvýznamnejších slovenských vývozných komodít v roku 2013 je znázornený v tabuľke 6.

Tab. 6 25 najvýznamnejších vývozných komodít Slovenska v roku 2013

Kód HS	Kapitoly colného sadzovníka	Objem (v mil. eur)	Podiel (v %)
87	Vozidlá, ich časti a príslušenstvo	15 755,9	24,6
85	Elektrické stroje, prístroje a zariadenia	13 336,0	20,8
84	Jadrové reaktory, kotly, stroje,	7 726,9	12,0
27	Nerastné palivá, minerálne oleje	3 586,6	5,6
72	Železo a oceľ	3 158,2	4,9
39	Plasty a výrobky z nich	1 809,9	2,8
40	Kaučuk a výrobky z neho	1 667,2	2,6
73	Predmety zo železa alebo z ocele	1 493,1	2,3
94	Nábytok; posteľoviny; svietidlá;	1 214,8	1,9
64	Obuv; časti týchto predmetov	948,8	1,5
76	Hliník a predmety z hliníka	834,3	1,3
48	Papier, lepenka; výrobky z nich	778,6	1,2
44	Drevo a výrobky z dreva; drevené uhlie	726,5	1,1
90	Prístroje optické, fotografické	632,4	1,0
83	Rôzne predmety zo základných kovov	554,0	0,9
61	Odevy a odevné doplnky	487,7	0,8
74	Meď a predmety z medi	436,9	0,7
70	Sklo a sklenený tovar	427,2	0,7
62	Odevy a doplnky iné ako pletené	421,4	0,7
12	Olejnaté semená a plody;	399,8	0,6
17	Cukor a cukrovinky	374,8	0,6
30	Farmaceutické výrobky	350,2	0,5
29	Výrobky organickej chémie	345,4	0,5
33	Silice, kozmetické a toaletné prípravky	340,5	0,5
04	Mlieko, vajcia, med,...	322,7	0,5

Zdroj: spracované na základe údajov MH SR (2015)

Na základe výpočtu v roku 2013 dosiahlo Slovensko v exporte odhalenú komparatívnu výhodu v 25 kapitolách HS12 z 97 kapitol. Z nich až 8 patrí medzi 10 najvýznamnejších vývozných komodít SR tvoriacich 79 % celkového slovenského exportu. Podrobný prehľad dosiahnutých komparatívnych výhod zoradených podľa úrovne ich intenzity je zobrazený v tabuľke 7.

Index RCA indikuje, že v porovnaní so svetom je väčšina výhod Slovenska sústredená najmä do exportu vozidiel, živých zvierat, predmetov zo základných kovov, a ďalej tiež exportu železa a ocele, kaučuku a výrobkov z neho, mlynských výrobkov, cukru a cukrovínok a obuvi. V týchto ôsmich tovarových kapitolách dosahuje index hodnotu vyššiu ako 2. Podľa klasifikácie Hinloopena J. a Marrewijka Ch. (2000) tak ide o stredne silnú komparatívnu výhodu. Jednoznačne najvýraznejšia je komparatívna výhoda dosiahnutá pri exporte výrobkov kapitoly 87 – Vozidlá iné ako železničné alebo elektrické, ich časti a príslušenstvo, s hodnotou indexu 3,21. Druhú najväčšiu komparatívnu výhodu má na základe výsledkov analýzy Slovensko vo vývoze tovarov kapitoly 01 – Živé zvieratá, s hodnotou indexu 2,92 a tretiu najväčšiu vo vývoze produktov kapitoly 83 – Predmety zo základných kovov, s hodnotou indexu 2,44.

Tab. 7 Odhalené komparatívne výhody v slovenskom exporte

Kód HS	Kapitoly colného sadzovníka	Index RCA	Intenzita RCA
87	Vozidlá, ich časti a príslušenstvo	3,21	Stredne silná
01	Živé zvieratá	2,92	Stredne silná
83	Rôzne predmety zo základných kovov	3,44	Stredne silná
72	Železo a oceľ	2,30	Stredne silná
40	Kaučuk a výrobky z neho	2,26	Stredne silná
11	Mlynské výrobky; slad; škroby; lepok	2,13	Stredne silná
17	Cukor a cukrovinky	2,13	Stredne silná
64	Obuv; časti týchto predmetov	2,06	Stredne silná
86	Lokomotívy a jeho časti;	1,90	Slabá
96	Rôzne výrobky	1,65	Slabá
25	Sol'; síra; kamene; sadra; vápno cement	1,64	Slabá
44	Drevo a výrobky z dreva; drevené uhlie	1,62	Slabá
85	Elektrické stroje, prístroje a zariadenia	1,62	Slabá
70	Sklo a sklenený tovar	1,60	Slabá
76	Hliník a predmety z hliníka	1,49	Slabá
94	Nábytok; posteľoviny; svietidlá;	1,47	Slabá
73	Predmety zo železa alebo z ocele	1,34	Slabá
80	Cín a predmety z cínu	1,31	Slabá
48	Papier, lepenka; výrobky z nich	1,25	Slabá
18	Kakao a kakaové prípravky	1,23	Slabá
68	Predmety z kameňa, sadry, cementu,	1,20	Slabá
31	Hnojivá	1,19	Slabá
12	Olejnate semená a plody;	1,15	Slabá
49	Knihy, noviny, obrazy	1,03	Slabá
84	Jadrové reaktory, kotly, stroje,	1,03	Slabá

Zdroj: spracované na základe údajov Comtrade (2015) a Hinloopena & Marrewijka (2000)

V roku 2013 bol slovenský tovar so zistenou odhalenou komparatívnou výhodou vyvezený v hodnote 51 405,6 mil. eur s viac ako 80-percentným podielom na celkovom slovenskom vývoze (64 172,3 mil. eur), čo len potvrdzuje významnosť týchto komodít z hľadiska exportu SR. Oproti predchádzajúcemu roku sa tento podiel zvýšil o 1,1 % (MH SR, 2015).

Pri porovnaní výsledkov z tabuľky 6 a 7 je zrejmé, že odhalené komparatívne výhody boli identifikované v 15 komoditách z 25 najvýznamnejších exportných komodít SR. Ide o komodity: 12 – Olejnaté semená a plody; 17 – Cukor a cukrovinky; 40 – Kaučuk a výrobky z neho; 44 – Drevo a výrobky z dreva, drevené uhlie; 48 – Papier, lepenka; 64 – Obuv a časti týchto predmetov; 70 – Sklo a sklenený tovar; 72 – Železo a oceľ; 73 – Predmety zo železa alebo z ocele; 76 – Hliník a predmety z hliníka; 83 – Rôzne predmety zo základných kovov; 84 – Jadrové reaktory, kotly, stroje; 85 – Elektrické stroje, prístroje a zariadenia; 87 – Vozidlá, ich časti a príslušenstvo a 94 – Nábytok; posteľoviny; svietidlá.

Záver

Z uskutočneného výskumu a zo získaných poznatkov na základe analýzy zahraničného obchodu SR, odhalenej komparatívnej výhody slovenského exportu a komparácie s najvýznamnejšími vývoznými komoditami sme dospeli k určitým záverom a odporúčaniam.

Odhalené komparatívne výhody boli identifikované v 15 komoditách z 25 najvýznamnejších exportných komodít SR. Na základe uvedeného môžeme konštatovať, že v roku 2013 takmer tri pätiny tovarových skupín, v ktorých sme dosiahli komparatívne výhody, patrili k najvýznamnejším exportným komoditám Slovenska.

Z výsledkov práce môžeme konštatovať, že väčšina dosiahnutých komparatívnych výhod Slovenska je sústredená v oblasti priemyselnej výroby. Priemysel predstavuje základ slovenskej ekonomiky a je nielen významným „ťahúňom“ jej rastu, dôležitým zdrojom tvorby pracovných príležitostí, ale aj hybnou silou v oblasti produktivity a inovácií. V štruktúre priemyslu SR zohráva priemyselná výroba dlhodobu dominantnú úlohu a už tradične patrí ku kľúčovým odvetviám slovenskej ekonomiky.

Zoznam bibliografických odkazov

- Comtrade. (2015). *UN Comtrade Database*. Dostupné 10. 03. 2015 na <http://comtrade.un.org/data/>.
- Drieniková, K., & Zubaľová, Ľ. (2013). *Zahraničnoobchodná politika EÚ v meniacich sa podmienkach globálneho hospodárskeho prostredia*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM.
- Hinloopen, J., & Marrewijk, Ch. (2000). *On the Empirical Distribution of the Balassa Index*. Dostupné 19. 06. 2015 na <http://www2.econ.uu.nl/users/marrewijk/eta/pdf%20files/balassa%20wwa.pdf>
- Kašťáková, E., & Ružeková, V. (2014). *Operácie v zahraničnom obchode – teória a prax*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM.
- MH SR. (2015). *Vývoj zahraničného obchodu SR*. Dostupné 21. 06. 2015 na <http://www.mhsr.sk/zahranicny-obchod-2014/142824s>
- NBS. (2015). *Vybrané ekonomické a menové ukazovatele*. Dostupné 26. 06. 2015 na http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/OstatnePublik/ukazovatele.pdf
- Obadi, S. M. (2004). *Integračné zoskupenie juhovýchodnej Ázie a zahraničnoobchodné vzťahy so Slovenskom a s Európskou Úniou*. Dostupné 20. 06. 2015 na <http://ekonom.sav.sk/uploads/journals/Obadi001.pdf>
- Vokorokosová, R. (2004). *Komparatívne a konkurenčné výhody v období globalizácie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM.